

Sparrendaal te Driebergen in 1758. In de Stichtse Courant van 6 juli 1956 schreef de heer W. Harzing:

„Door toevallige omstandigheden kwam ik te weten, dat er in de kelder van het Aartsbisshoppelijk Museum te Utrecht, nog een oude tekening van „Sper en Daal” moest zijn. Vorige maand zijn nu mijn naspeuringen beloond. Het blijkt een geschilderde tekening op papier te zijn. Dit is op linnen geplakt en daarna gevernist. Het geheel is omgeven door een eenvoudige eiken lijst. De afmetingen zijn 175 cm breed en 153 cm hoog. Hoewel het papier in deplorabele toestand verkeert, en alles bedekt was met een dikke laag stof en vuil, is het toch een belangrijk stuk. Het was voorzichtig werken om er iets op zichtbaar te maken. Het bevindt zich thans in mijn atelier en het grootste gedeelte is nu min of meer te ontcijferen.

In het midden bevindt zich een grote vogelvlucht-tekening van „Sper en Daal”. Dit gedeelte is 116 cm breed en 89,5 cm hoog. Hierop is duidelijk te zien, dat oorspronkelijk het puntdak tussen de schoorstenen niet aanwezig was. Wel was toen de voorgevel bekroond met een zogenaamde „mansarde” (soort beeldhouwde verhoging van de voorgevel in het midden). Dit is ook te zien op een steendruk van Mourot in 1828. De beide zijgebouwen komen er ook op voor, maar blijken de helft smaller te zijn, terwijl de beide koepeltjes op de nok van de puntdaken stonden. Bij de latere verbreding en verhoging van het dak heeft men ze gewoon intact gelaten, zodat ze thans halverwege het dak prijken. Ook was er geen vijver, maar een plantsoentje op het voorplein, in het midden waarvan zich een beeldhouwwerk bevond. De tegenwoordige Rijksstraatweg is een heel stuk op de kaart te zien. Ook de achthoekige voormalige St. Catharina-kapel, als 17e eeuwse hervormde kerk, is duidelijk te onderscheiden, evenals „De Prins van Oranje”, de Engweg, de Driebergsebrug met twee houten leuningen enzovoort.

De grote middentekening is omgeven door achttien geschilderde tekeningen (29,5 cm breed en 23 cm hoog). Vooral de onderste rij is van belang. Hier is duidelijk het huis van achteren te zien, alsook

van opzij met de brug naar de achtertuin (gezien vanuit het zuidoosten). Het voor-aanzicht heeft nogal wat beschadigingen maar er is toch duidelijk op te zien, dat het ingangshek geflankeerd werd door twee gebeeldhouwde palen, ieder door een vaas bekroond.

Onder deze tekening staat: „Het Huys van vooren te sien”. Dit is nu toch wel het doorslaggevende bewijs, dat de voorzijde aan de Rijksstraatweg ligt en is het verhaal, als zou het de achterzijde zijn, voor goed naar het rijk der fabelen verbannen. De overige afbeeldingen geven allerlei gezichten uit de tuin van en naar het huis te zien. Ook de slingerende muur in de moestuin (een unicum) blijkt al op de tekening voor te komen.

Geheel bovenaan is over de gehele breedte een banderol waarop: Anno Sper en Daal 1758 en daaronder twee wapens. Het ene een blauw veld met in het gouden schildhoofd drie zwarte hanen en het andere een gouden veld met rode keper, vergezeld van twee zwarte wolfskoppen en beneden een blauwe lopende wolf. Het zijn de wapens van de Utrechtse burgemeester Van Berk en diens tweede echtgenote Le Leu de Wilhelm. Zoals men weet liet hij het buiten in 1754 hier bouwen.

De tekening is gesigineerd: A. Verryk en Zoon Del. et Fec.

De eigenaresse mevrouw T. van Rijckevorsel-Courbois, heeft inmiddels, op mijn verzoek, afstand gedaan van deze tekening, ten gunste van de gemeente Driebergen-Rijsenburg.

Bedoeling is, dat het geheel zal gerestaureerd worden, opdat het later een plaats zal krijgen in het nieuwe gemeentehuis. Zo zullen tijdgenoten en nageslacht kunnen zien hoe het er hier, tweehonderd jaar geleden, uitzag.”

Kasteel Hardenbroek. De Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek heeft thans de ouderdom van het kasteel Hardenbroek bij Langbroek vastgesteld. Bij het vernieuwen van een keldervloer heeft men de funderingen aan een onderzoek onderworpen. Hierbij bleek dat het centrale gedeelte van het kasteel het oudste is. Waarschijnlijk dateert het uit de 13e eeuw. De huidige omvang werd eerst in de 18e eeuw verkregen.